

Preek over Johannes 6:1-15

Gehouden op de 4^e zondag van de 40dagen (Laetare), 14 maart 2021 in de Maranathakerk te Den Haag

Gemeente van Christus,

De wind is gaan liggen, de zon zakt richting horizon. Langzaam aan wordt het rustig, hier vlakbij het Meer van Tiberias. Alle mensen zijn doodop. Heel de dag lang zijn wij Jezus gevolgd. Wij wilden hem een keer zien, horen wat hij te zeggen heeft. Aan zijn hielen hingen wij, en aan zijn lippen. Maar over al dit zijn we de tijd compleet vergeten. Nu is het te laat, om voor het donker thuis te zijn. Geen andere mogelijkheid dan hier te overnachten, op het veld onder de sterren. Een voor een, groep voor groep, gaan de mensen zitten.

Het zijn zo velen. 4000, misschien zelfs 5000. In ieder geval heb ik nog nooit zo veel mensen bijeen gezien. En ergens in deze menigte ben ik mijn makker kwijt geraakt. We zijn samen hier naartoe gekomen, uit ons dorpje. Ik heb geen idee hoe ik hem terug kan vinden, tussen al deze mensen. Met moeite klim ik over benen en spelende kinderen, naar mijn vriend roepend en uitkijkend. Daar zie ik anderen hetzelfde doen. Kennelijk zoeken ook zij vrienden. Ze komen dichterbij, maar nee, ze roepen geen naam, maar: “Heeft iemand iets te eten bij zich? Iemand, ook maar iets kleins?”

Ja, ik heb wel iets bij me. Mijn moeder heeft mij toen wij afscheid namen vanochtend, vijf broden en twee vissen meegegeven. Net genoeg om de dag mee door te komen, en de terugweg. Zoveel is dat helemaal niet, vijf broden en twee vissen. “Heeft iemand iets te eten bij zich?”, hoor ik die mannen weer roepen. Naast me begint een baby te huilen. Ik kijk om me heen. Niemand geeft een kick. Heeft echt niemand wat te eten meegenomen? Wat zal ik doen? Ik moet even nadenken.

Op de ontbijttafel ligt de krant. Elsbeth weet nog niet of zij hem wil lezen, vanochtend. Ze had gisteravond al het nieuws op de radio gehoord. Weer een verlenging van de corona-maatregelen, vreselijk dat ze ons zomaar onze vrijheden kunnen afpakken! Alweer een drama op de Middellandse Zee met 150 verdronken vluchtelingen. En ook over het veranderende klimaat maakt zich Elsbeth de laatste tijd, steeds meer zorgen. Ach, ze wordt zo bang van wat er gaande is. En zij voelt zich vaak zo hulpeloos.

Ze gaat zitten, met haar kop hete koffie. Goed, toch die krant dan maar. De eerste pagina slaat zij direct om. Te nare foto's, te veel grote, schreeuwende letters. Op bladzijde drie staat nieuws uit de regio, ze leest, dat binnenkort 200 vluchtelingen bij haar in de buurt hun intrek zullen nemen. Kennelijk zijn ze klaar met het opknappen van het oude schoolgebouw, daar zijn woningen van gemaakt, leest ze. Maar, wacht even, denkt ze, vluchtelingen, van elders, ver weg en zonder geld, krijgen hier dus zomaar woningen, splinternieuw opgekapt? Voor geld dat dus niet naar onze ouderen gaat! Dat kunnen ze toch niet menen? Bovendien, wie heeft gevraagd of wij, de buurtbewoners deze mensen hier willen? Ze besluiten maar wat over onze hoofden heen. Elsbeth heeft het zelf niet breed, komt net zo rond. Maar nee, om haar maakt zich niemand zorgen, terwijl zij een heel leven heeft gewerkt en nu nauwelijks de huur kan betalen. Elsbeth is woedend.

En dan denkt zij ineens weer aan corona. Wie weet, of die 200 vluchtelingen allemaal gezond zijn? En of ze zich aan de maatregelen zullen houden?

Kijk, daar is hij, mijn makker! Ik heb hem toch daadwerkelijk gevonden, tussen al deze mensen. Hij kan mij helpen met mijn probleem. Wat denk jij, moeten wij ons eten weggeven, delen met alle anderen?

‘Ben je gek geworden’, reageert hij. ‘Ik heb honger, we moeten toch ook aan onszelf denken! Wat gaat het ons aan dat anderen honger hebben? Ze hadden toch zelf iets mee kunnen nemen? Eigen schuld, dikke bult. Hadden ze maar thuis moeten blijven. Als je zo ver reist, moet je toch een beetje plannen en nadenken wat je later gaat eten.’ Mijn vriend kijkt boos. Ik ben sprakeloos en begrijp niet hoe hij zo kan denken.

Elsbeth heeft het artikel in de krant uitgelezen. En het interview ernaast met de mevrouw van Vluchtelingenwerk. De mensen die hier komen, hebben hulp nodig, zegt zij. Ze is op zoek naar kleding, speelgoed en naar mensen die hen de Nederlandse taal leren, die met ze gaan sporten, zwemmen enzovoort. Ja, Elsbeth begrijpt dat deze mensen veel zwaars achter de rug hebben, misoogsten, honger, oorlog en verdrijving. Vreselijk, natuurlijk! Maar ze kan ook haar woede niet afschudden. Die mevrouw van Vluchtelingenwerk zou eens moeten weten, met hoe weinig zij rond moet komen. En mij dan vragen om met hen te delen? Om ook hen nog te helpen?

Zij is benieuwd wat haar vriendinnen hierover zeggen en kijkt even op facebook, waar iedereen druk aan het discussiëren is over de vluchtelingen. Haast niemand wil ze hier. Iemand stelt een spontane optocht voor, de-

zelfde avond, als teken van protest. Om te laten zien dat ook de mensen uit de buurt recht van spreken hebben. “En die idiote avondklok kunnen wij dan gelijk meenemen”, schrijft hij er nog achteraan Elsbeth knikt instemmend, daar wil ook zij zich bij aansluiten.

Maar net voordat Elsbeth de computer wil uitzetten, ziet zij een tekstje van een oude schoolvriendin. Heel lang al heeft zij haar niet meer gesproken, terwijl ze vroeger heel close waren. Op school lachten ze altijd over dezelfde dingen, dansten graag op dezelfde muziek. Elsbeth denkt even na, wat was dat lang geleden, zeg! Nu schrijft haar vriendin op facebook: “Wij zijn allemaal vluchtelingen. Ooit zijn onze voorouders hier naartoe gevlucht, in veel gezinnen nog maar enkele generaties geleden. En met de klimaatverandering kan het zijn, dat wij of onze kinderen binnenkort weer moeten vluchten, zeker als ik zie, hoe klein de rol is die het klimaat bij deze verkiezingen speelt. En mensen die hun thuis hebben verloren, waarom dan ook, verdienen allereerst een beetje vrede en andere mensen die hen helpen, om rust te vinden.”

Elsbeth slikt. Midden tussen de stroom berichten tegen vluchtelingen deze oproep. Het brengt haar in de war.

“Heeft iemand iets te eten bij zich? Jij misschien, ook maar iets kleins?” Een van de vrienden van Jezus staat ineens direct voor mij. Hoe veel kan ik geven? Heeft mijn vriend geen gelijk, niet eens een heel klein beetje? Misschien dat ik maar een deel geef, wellicht drie broden en een vis? Maar ik had het eigenlijk al besloten. Het brengt toch niets als alleen wij tweeën een gevulde maag hebben en alle anderen honger lijden. Dus geef ik alles. Te veel hongerigen hier om mij heen.

“Hier, neem dit”, zeg ik. “Het is niet veel, maar misschien helpt het als anderen ook wat geven.” Ik ga met de mannen mee, die naar nog meer eten op zoek zijn. Maar wij vinden niemand meer die iets bij zich heeft en dat ook wil delen. Dus brengen wij mijn vijf broden en twee vissen naar Jezus. Echter ben ik nu ten einde raad. Hoe moet dit in hemelsnaam voldoende zijn voor zo velen? Maar ik vertrouw wel op Jezus.

’s Avonds stapt Elsbeth in haar auto om naar de protestoptocht tegen de komst van de vluchtelingen te rijden. Toch laten haar ook de woorden van haar oude schoolvriendin niet los. Ze kijkt nog even op haar telefoon naar facebook. Ze ziet dat ook haar schoolvriendin vanavond iets organiseert. Een bijeenkomst om spelgoed in te zamelen en te kijken hoe buurtbewoners straks alle nieuwe kinderen in hun buurt kunnen verwelkomen en helpen. Elsbeth slikt. Ze heeft een zwak voor kinderen, heeft op een crèche gewerkt. Ergens in een kast heeft zij nog zakken met afgedankte knuffels van haar eigen kinderen zitten.

Elsbeth voelt zich aan flarden gescheurd. Vluchtelingen, wie weet zijn wij of onze kinderen dat noodgedwongen over een paar jaar ook? En mensen die hun thuis kwijt zijn, verdienen menselijkheid, rust, vrede. Kan zij dat geven? Weet zij wat dit betekent? Dat dit betekent iets van zichzelf te geven? Meer nog dan alleen die knuffels of iets anders materieels? Nee, iets dat in haar zit, iets van haar thuis, haar gewenning, haar gewone gang van zaken? Hoe veel zal dat zijn? Zal zij daarbij winnen of verliezen?

Zij is bang, om zichzelf op te geven. Hoe moet zij, klein en arm als zij is, al die mensen helpen? Wonderen kan zij niet volbrengen. Ze zucht diep. Het zou zo veel makkelijker zijn, gewoon naar die protestoptocht te gaan! Nog steeds is zij geen meter gereden.

“Wat zit ik vol, zeg!” Verzadigd en tevreden kijk ik om me heen. Her en der eten mensen nog steeds. Het is zo veel dat wij het niet op krijgen, hele manden brood en vissen zijn nog over. Geen flauw idee hoe Jezus dat voor elkaar heeft gekregen! Belachelijk, 5000 mensen voeden met maar vijf broden en twee vissen! Het is werkelijk een wonder! Zonder Jezus hadden wij honger moeten lijden, overnacht. Maar nu ben ik verzadigd – en ook blij! Blij, dat ik alles heb gegeven en niets voor mezelf terug heb gehouden. Zoveel wordt vermenigvuldigd als je het maar gul met anderen deelt. Ook blijdschap, kennelijk!

Elsbeth zit nog steeds heen en weer gescheurd in haar auto bij haar op de stoep. Ze weet het niet. Ze weet niet wat zij moet doen. Haar hoofd rust op het stuur. Hoeveel durft zij te geven? Zij moet nadenken en zet de radio aan. De tekst van het rap-nummer dat uit de speakers klinkt, prikt in haar oren:

“We leven op een blauwe planeet die om een vuurbal roteert, met een maan die de zeeën beweegt – en jij gelooft niet in wonderen? Echt, jij gelooft niet in wonderen?”

Amen. En de vrede van God die alle verstand ten boven gaat, beware onze harten en zinnen in Christus Jezus.

Amen.